

quæ tam incredibili intervallo ab oculis nostris remota sunt? Geodætæ in exiguis terræ portuiculis dimetiendis nunquam adeo perfectè & exactè suo labore defungi possunt, ut de exactâ dimensione gloriari queant, ut plurimum in unius & ejusdem loci à pluribus, instrumentorum Geometricorum operâ, investigati quantitate discrepantes: Tantum abest, ut Cœlestium Corporum Mensores mensione suâ se assequutos esse jactent exactam, & perfectam proportionem eorum Corporum, inter quæ, & oculum ac machinas tale interstitium interest, quod nullam proportionis rationem admittit.

Cœlestium Corporum natura, vires & proprietates magis ignotæ.

Sed hæc de externis, quæ sensibus obvia corundem Ministerio cognitioni nostræ sese insinuant: Jam ea consideremus, in quibus sensus nostri cessant, quæ oculus noster non penetrat, & quorum indagati Machinæ nec ulli usui sunt, nec adhiberi possunt. Cœlum, & Cœlestia Corpora materiam suam habent, ex quâ constant: Habent etiam naturam, proprietates & vires suas, cum non solum ob divinam gloriam, quæ omnium rerum creaturarum scopus primus, & summus, sed etiam propter particulares totius Universi, Terræ, ac ipsius Hominis necessitates in tam vasto spatio, quodque ordine, & loco suo, à Sapientissimo illo cunctarum rerum Architecto creata, disposita, & digesta esse constet. In his cunctis, quæ plusquam Cimmeriis tenebris, respectu nostri, involuta sunt, nos miseros mortales talpæ cœciores, nihil videre, nihil intelligere, nihil scire, nemo erit, quin incicias ire aut velit aut possit. De Cœli materia, quot & quàm variae sunt opiniones? De Corporum Cœlestium materiâ, formâ, & proprietatibus quàm mirè doctorum & eruditorum turba dissentit? Effecta ipsa, iis exceptis, quæ nobis proxima sunt, & per ærem demissa in cognitionem nostram delabuntur, planè nos fugiunt, utpote qui in iis cognoscendis Andabatarum more pugnamus, & irritis conatibus in iis investigandis desudamus. Astrologia tamen, inquit, de Cœli & Astrorum natura, proprietatibus & viribus agens, satis perspicuè & dilucidè cuncta enucleando, in apertum producit ea, quæ hac in parte desiderantur, ita ut ancillarem operam Astronomiæ præstans, huic quantitates, situs, motus, ordines, & distantias monstranti, qualitates, vires, virtutes, & efficacias subjungat, mortalesque absolutâ stellularum, astrorum, & cœli scientiâ participes reddat. Sed ignorantia & incertitudo cognitionis nostræ manet & mutila, quæ astrorum cognitionem adeo lubricam & incertam reddit, ex Astronomiâ matre claudâ & cœca filiam suscepit Astrologiam maternis vestigiis insistentem, quæ matre suâ longè incertior homines præsentia, & ante pedes jacentia non videntes, ad futurorum cognitionem informat, & eadem hariolari docet. Adeo vana & temeraria est hominis ratio, ut ex cœlo futurorum contingentiam petitura in fossam incidat, quam ante pedes jacentem non videt, idèò ridicula, & Democriti cachinnis explodenda, quod perpetuos errores quasi araneus, filo continuo deducens ex una in aliam caliginem se im-

Astrologia.

Ratio humana ridicula.

mergat, & quicquid suas pro magnâ sapientiâ venditare audeat. Eâ porro de causâ haud abs re comparanda Vetulæ illi, quæ adventantibus quibudam, eam de autore, & fure, à quo reculæ quædam ipsis subrepta fuerant, revelando consulturis responsura januam aperiebat, & nesciebat autorem olidi stercoreis, quod limini appositum per januam apertam in aedes ipsius incidat. Stolidâ nesciens, à quo munere tam foetido affecta esset, ac multis ipsi maledictis impreans, furem revelare & detegere conabatur olidi stercoreis autore sibi longè ignotiore. Ejusmodi hominum stultam de futuris sollicitudinem falsè notat Philippus Epigrammate sequenti.

*Ardua forte Thales cœli dum sidera lustrat,
In foveam gressu præcipitante ruat.
Huc anus ut quædam delapsus rursica vidit,
Que vitreo liquidar fonte petebat aquas.
Sic super illudens, cum pervenisset ad ipsum,
Alloquitur quatiens voce tremente caput.
Astra quid inspicias cœli sublimia, stulte,
Nec tibi quæ prosunt inferiora vides,
Dumque futura studeas aliis prædicere fata,
Cernere quæ jaceant non potes ante pedes.*

Ex his omnibus luce Meridianâ clarius patet, quam fallax cynosura in tam vasto rerum cognoscendarum Oceano cognitionem nostram dirigat, & quanta sit imperfectio ejus notitiæ, quam tanto sudore, tantis laboribus, tantis molestiis, & tot vigiliis nobis acquisivimus, qui ex Ethnicis fontibus cognitionem nostram haurire, quàm à Deo ferventibus precibus impetrare malumus. Hæc tamen nemo velim eam in partem interpretetur, quod eum in finem à me dicta sint, ut tantorum virorum, qui in hæc arenâ hæcenus defudarunt, improbos quidem, sed laude dignissimos labores, & sudores indignâ fustigatione carpiam & culpam, cum omnes rerum suarum satagentes rem profecto haud parvi momenti præstiterint, & iis usi sint mediis, quæ in promptu habuerunt; idèò dignissimi, qui debitis, & summis laudibus extollantur. Deploro tantum, & miseror nostram mortalium conditionem iniquissimam, qui in luctum detrusi, in eodem hæremus, & intellectus nostri acie obtusa & hebetæ ad eorum cognitionem debitam exurgere non possumus, quorum possessio tandem nobis Deum ex animo culturis adjudicabitur.

Arduum igitur, difficile, & captum meum superans aggredior opus, quo Harmoniam Macrocosmicam descripturo mihi quis objicere, & ex me quarere posset, quid causâ sit, quod illius describendæ rationem suscipiam, & ingrediar, cum tam ardui, ac difficilis laboris difficultas me non lateat. Hoc eo fine non fit, ut novi quid introducam, ac novam aliquam viam ac rationem aperiam, quæ facilius ea, quæ defunt, scire, & ad majoris perfectionis gradum cognitionem nostram promoveri posset, id quod de me polliceri nequeo, & meorum virium etiam non esse fautor. Institutum meum eò tantum spectat, ut diversas diversorum de omnium totius Mundi Orbium Compagis Authorum opiniones, ut & Uranometriam, ac Planetarum Theorias, & cœtera,

Labores hæcenus adhibiti non repræsentantur.

Huius scripti causa.

quæ cœlestia, & terrestre Corpus concernunt, dilucidâ expositione enucleem, & quæ hæcenus mortalium sudore investigata, & acquisita sunt, non modò perspicuâ enodatione unicuique aperiam, verum etiam planis, & scenographicis typis, & iconibus ob oculos ponam. Itâ enim futurum spero, plures meliorem, & faciliorem Harmoniæ, & convenientiæ Corporum totius Universi cognitionem ex hoc Operâ hausuros, & ad hoc studium utilissimum, quod hæcenus Hypothesium suarum obscuritate, & incertitudine majorem in eo operam collocaturos esse. Plenior autem, & perfectior cognitionem, pleniusque ac certius fundamentum tam Nobilissimæ scientiæ, Astronomiæ videlicet accessurum, ac plus utilitatis ex eâ in Humanum Genus redundaturum esse, nullus dubito, si plures, quàm hæcenus factum, in eâ indagandâ, & ad perfectionem deducendâ nec sumptibus, nec laboribus perpererint. Laborem verò & operam hanc meam qualemcunque, nec Reipublicæ Literariæ, nec

celeberrimo Viro JOANNI JAM suis laboribus, sudoribus, & sumptibus publicâ Literariâ, & omnibus ejus Literatis hæcenus optimè merito, pere divulgando promptissimum obtulit, denegare nec potui nec destitui mei ratio est: Operis hæceni loquio generalia præmittentur, Harmoniæ Macrocosmicæ cognitiones Benevolos introducent, ac per Orbium totius Universi Ortum, rationem, Harmoniam & concentum micæ cognitionis & scientiæ originem monstrabunt. Sequetur Priorum elegantibus diversis diversarum de Situ, & dispositione Orbium sententias, ac Planetarum Theoriet: Alteram Priori succedanea præcedentia exposituram, ac totam, cum Cœlestium, & Terrænum Harmoniâ subjungemus, si Lectoris gustum fuisse intellexerim.

UNIVERSI TOTIUS ORIGO ET DISPOSITIO.

Mundus creatus à Deo non fuit ab eterno.

Athei.

Creatio.

Creator.

QUANTUM AD TOTIUS UNIVERSI, id est Cœli, & Terræ ortum & structuram attinet, eam à Summo illo Architecto, & omnium rerum Creatore DEO creatam, & ex nihilo productam esse omnes ii fatentur, qui ipsum Creatorem tam ex Sacris Literis, quàm ex Naturâ agnoscunt. Eternam, vel ab Eterno fuisse, præter Sacram Scripturam, & Naturâ Universi totius, quæ tota mutationis vicissitudini, & corruptioni obnoxia, omnem aternitatem nulli mutationi, nulli vicissitudini, ac nulli corruptioni subiectam excludit, & etiam nihil nisi mutabilia, & corruptibilia producit, penitus & absolutè negat. Athei vero affirmant, quos, ut veros Humanæ Naturæ abortus, in Sole petulanter, & impiè caligantes confutatione indignos censemus. Ortum igitur habuit Universitas rerum, ejus creationem, Creationisque modum, & rationem unde potius petemus, quàm ex ipso Sacro Codice, in quo Moses accuratissimè describit, quomodo in Principio Cœlum & Terram DEUS creaverit? Habuerunt Principium suum, Cœlum & Terra, nempe superior Universi Pars corpora cœlestia complectens, & Inferior, quæ Terram, & cum terrâ reliqua Elementa comprehendit, ac usque ad Lunæ regionem se extendit. Locum & regionem illam totam, quam compleverunt, quid potius antea occupasse dicemus, quàm Deum ipsum, qui omnia complet, & suæ Divinæ Majestatis, & Gloriæ manifestandæ causâ in hoc loco vastissimo cuncta creavit. Creator igitur ille sine principio & fine, nulli loco inclusus, à nullo loco exclusus, & simplicissima illa Unitas & Trinitas, ex quâ omnia fluunt, in quâ omnia consistunt, in quâ vivimus movemur, & sumus, totâ suâ essentia, quæ ut simplicissima, infinita & indefinita nunquam dividi, nullius creaturæ cogitationibus

comprehendi, nec reverâ definiri, cumstantis describi potest, omnique præsens est. Hic creavit Cœlum in loco, & spatio, in quo Majestatem ineffabilem, & Gloriam captum humanum superantem, per vastissimam ejusmodi structuræ & Sapientiæ suæ infinitam admirandam Potentiam in aperire voluit. Materia, ex quâ miracula Universi opus per Verbum Fiat creatum spatio absolvit, fuit Nihilum pura testatur, ex Nihilo totum Mundum, quæ in eo sunt creata esse. Quid, & quale hoc Nihilum sit, nihilum ratione humanâ investigari perferuari nolo, sed iis indagandum relinquo, quos per Spiritum minationem, à quo solo Mysteria manâ animâ tantâ revelatione digni aperiuntur, & revelantur, tantæ cunctis facere Deus dignatus fuerit, bage solitâ ludere, & in rerum in ab ipsius capacitate quàm longissimâ indagatione mirum in modum vacutens somniavit, atque excogitâducere, & refellere operæ pretium ipsa per se incertitudinis, & cœcitæ convincat. Creationis sex dierum nem perductâ seriem, à Mose descriptam, expendere & medicè utilis, ac magis necessarium est Creationis modus, progressus & scatur, quorum expendendorum, dorum causâ dissertationis nostræ DIES istos deducemus.

PRIMO DIE igitur DEUS creavit
(a) 2